

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:
Kül-monostorutca 181. szám.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen. Ára évi negyedr 3 ft. o. é.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

A „nyilteér” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtár, STEIN J. könyvkereskedése.

Pest, ápril 5.

(D.) Kérdésen kívül olvasóink, a kikről fájdalom még mind elmondhatjuk, hogy távol esnek királyságunk központjától, a mennyiben éppen nem tapasztaljuk itt, hogy nemcsak az egyének, de a száz meg száz közhelyiség, hol a tömérdek pesti lap mellett a még tömérdekebb „Kikerik”-k, „Figaro”-k s „Illustrirte Zeitung”-ok fellelhetők, legkevésbé is megerőltetnék magokat az erdélyi részeken kiadott lapok meghozatásával — olvasóink tehát, mint távollevők, nagy figyelemmel csüngvén belpolitikánk fejleményein, kérdésen kívül vágyanak valami újabb lendületet hallani nehéz kérdéseinkről; annál inkább, mert az országgyűlés most szünetelvény, csak szűkebb magán körökbe vonult a politikai élet.

Három fő kérdés van, a mi most, itt a külpolitikán kívül, a figyelmet inkább elfoglalja, u. m. a közös ügyek, a horvát ügy, és az erdélyi unio kérdéseire kiküldött és kiküldendő bizottmányok teendőiről elővélemények.

A közös ügyeket tartom természetesen legfontosabbnak; a többi mind attól függ, ez a gordiusi csomó, azaz nem is gordiusi csomó, biz az, mert ezt megoldá Heracles kardja, de a közös ügyek kérdését a kard képtelen megoldani, azt egyedül a józan politikai tapintat, a jogfolytonosság valódi, nem csak hypocritus méltatása, s a magyar királyság országos függetlenségének őszinte elismerése által lehet megoldani, máskülönben e bog csak inkább gombolyodand össze, s a min a jogosság segíteni nem akart vagy késett, abban a hatalom kardja is mind csak bizonyosabban beletörnék.

Ha a mostani kormány a birodalom másik fele kormányával oly egyetértésre lehet is menni — a mire mennie is kell — hogy mindazon jogai királyságunknak, melyeket a dinastiávali legutóbbi szerződésünk a pragmatica sanctio is megtartani ígért; akkor is a jogban és kötelességben egyenlő paritásunk sok részben fog hiányozni, s valóban, ha az osztrák lapok követelő hangját vizsgáljuk, a farkas zavaros vize jut eszünkbe, holott ha valamelyiknek kellene, hogy a másik részére áldozzon, az igazságosan a dinastia örökös tartományait illelté.

Mi a pragmatica sanctionál fogva arra köteleztük magunkat, hogy a birodalom határait kölcsönösen védelmezzük, s a dinastia uralkodását minden támadás ellen fentartjuk.

Erre mindig is megszavazták országgyűléseink a pénzt és katonát, s országos kormányunk azt az osztrák kormány minden befolyása nélkül ki is állította. És katonáink bizonynyal nem voltak gyávábbak akkor, midőn benyomultak Párisig, habár őket a magyar kormány állította, mint az utóbbi időkben, midőn Bach és Bruch minister urak veték ki reánk a pénzt és katonát.

Hogy miért kellett a nemzetet ez örökre birt jogából kiforgatni? azt mi csakugyan nem értjük, mert hogy a birodalom erősebb volt, midőn a magyar nemzet ezen ő jogát háborítatlan élvezte, azt mindenki elismeri ma.

Nem kellene felednie soha Austriának, hogy a magyar pénz és vér, nemcsak a dinastiát s annak közvetlen birodalmát, de még azon szövetséget is védette, melyben a magyar királyságnak semmi haszna, semmi érdeke nincs, ellenben minden haszon abból az örökös tartományokra hárul, értem a német Bundot.

VI. Károly halála után, a császári ház successioja, a német császári koronára háború kérdésévé vált. Egész Európa e dinastia ellen volt, s Porosz, Bajor, Szász- és Franciaország s Szardínia csataterén is állott szemben Austriával, az uralkodóháznak egy barátja volt Anglia, s egy hibe Magyarországnak. E jelszó: „moriatur pro rege nostro” e jelszó menté meg a pragmatica sanctio alapjani örökösödését az uralkodóháznak; ez tartá meg őt a német szövetség élén. És azóta mindig befolyt fegyveres erőnk azon szövetség védelmére, a mely a mi határainkat soha sem védette, s védeni sem tartozik.

Igy midőn mi a pragmatica sanctio alapján hadsereget s pénzt szavazunk meg a dinastia hatalmi állásának védelmére, akkor

mi mindig oly hasznát és biztosítékot adunk az osztrák részeknek, a mit ő nekünk nem viszonz, mert mi nem állunk határainkon kívül eső hatalmakkal véd- és dacszöveget, sem semminemű Bundban.

Tehát a legrészletesebben körvonalozott paritás esetében is az osztrák örökös tartományok vannak felettünk nyereségben azon kapocs által, melylyel minket velők a dinastia összeköt.

A közös kérdések megoldásánál Austria politikusaiknak szem előtt kell tartani e tekintet, valamint a magyar királyság azon jogát, hogy az ország és birodalom fenntartására részéről hozandó pénzt és vért csak ő adhatja a maga törvényhozása által a dinastiának, nem pedig veheti ezt tőle a birodalom másik fele, akár minő hozzászólása vagy befolyása által.

A magyar királyság is kérdésen kívül megfontolandja, hogy most mikor a nemzeti felkelés megszűnik s az uralkodónak a sorkatonai rendszerrel kell védeni a magyar országerületet is; sokkal nagyobb hadsereget s ennek tartására sokkal több pénzt kell kiállítania, mint állított a nemzeti felkelés korszakában, s másfelől Austriának is nem viszsza-retenni, hanem éppen abban egyetérteni kellene, hogy a sorkatonaság költségének kevesbítésére a nemzetország vagy a porosz Landwehr eszméje egész birodalomban honosíttassék.

Ha igazság, méltányosság s a jogok tisztelete vezetné kormányainkat s népeinket, nem lehetetlen a közös ügyek kérdésének egészen megnyugtató megoldása.

Az osztrák felhivatalos lapok ki is fejezik, ha nem negéyzik, a kormány szándékának őszinteségét, s az általános ígéretekben és eszmékben nem megközelíthetnek, kérdés azonban hogyan ítélnék majd a részleteknél. Ha a Bach és Schmerling alatt történt jogfelforgatást s azzal eszközölt abszorbtiókat bármi részben magokra nézve vivmálynak tekintik az osztrákok s az erőszakkal töltött elvett jogokba fogantoznak, akkor tartani lehet, hogy azon sok jó akarat és szándék, a melyet a képviselők is ide kérdésen kívül magokkal hoztak, s a mi az uralkodó felség részéről is csatlatlan jelekben nyilatkozott, megint meghiusulhat. Ambar a kormány, ha az angol parlament történelmére reflectál, nagyon kellene arra figyelni, hogy a képviselet e közös jóakarattal s higgadtsággal, helyesen használja fel. A magamérséklés, engesztelékenység oly higgadt embere áll ma a magyar képviselet élén, a minő volt egykor Stampden az angol parlamentben, csak hogy Deák mellett sokkal higgadtabb képviselet áll, mint Stampden mellett állott egykoron.

A kormányok akkor sem fogták fel a nagy historiai momentumot. Stampden elesett és következett Cromwell. Nem mondom, hogy nálunk e történelem ismétli magát, viszonyaink különbözök; de ismételteti magát a történelem jelleme az egymásutánok assimulatioja.

Magyarország mérsékelte, mert épp úgy félhet az absolutismustól, mint a forradalomtól. Hízsszük, hogy alkotmány a határain belül mindent megteend arra, hogy bebizonyítsa miképp a birodalom együttállásának s tekintélyének maradványában látja a magyar királyság biztonságát is.

Igy a közös ügyek megoldása nem lehetetlen; s ha ez megtörténik, a horvát s erdélyi ügy önként fejlik ki.

Sajnos azonban, hogy az erdélyi lapok iránt a magyar politikusok azon kiváló figyelemmel nem viseltettek, melylyel az egész tartozik a rész iránt, azon korban, midőn a részeket Schmerling experimentatioi sebeztek, s midőn az alkotmányjog egyetlen szószólói, lapjaink nevezetes tanulmányokat tettek Erdély részeinek történelmi jogaiból. Sok kérdés meg volna fejtve akkor, a mi most felmerül. Reméljük azonban, hogy kérdéseink kellő felvilágítása meg fog történni a viták és discussiók alatt és talán előtt is.

Lapszemle.

„Concordia” 21-dik számában egy gyógyi fürdők mellőli levelező szűrnyen feljajdul azon szomorú helyzet miatt, melybe az erdélyi románok az 1848-diki törvények s az unioval szemben jutottak.

Újra hozadalmasan elmondogatja, hogy ő Felsége az octoberi diplomában mily atyai intézkedéseket tett minden népeinek boldogságára; de ha a 48-ki alkotmány érvényre jut, minden más népeket el fog nyelni, s különösen az erdélyi románokra nézve szomorú következményeket hozand.

Az a reménye mégis van levelezőnek, hogy az uralkodó előrelátása és határozott jóakarata nem fogja a Jákob szerepére juttatni. Mert ha 48 diadalmaszkodék, az a forradalomnak (!) szentesítése volna, s minden más nemzetiséget a 48-as elnyeléstől fenyegetve; de reméli, hogy küzdve és az éhez fohászkodva a 48-as magyarok meg fognak győzteni.

Azonban — mond tovább levelező — mintán a martius 3-diki leiratban az unio-törvény nincs el-törölve, meglehet, hogy ők is (erdélyiekül) némi egyetülésre vagy fusiora kényszerülve lesznek; ez esetben alapul szolgál nekik oct. 20-a, minden 1863- és 1864-beli következményeivel, és e kívül az unio kérdésének elhatározására nem tartja illetékesnek sem az 1865-diki kolozsvári, sem a jelenlegi pesti, hanem csak egy önálló — 1865 mintájára alkotott — erdélyi országgyűlést; mihez képest fölszólítja a Pesten levő minden rangu országgyűlési román tagokat, hogy összegyűlvén, egy ily értelmű folyamodást terjeszsenek fel ő Felségéhez, megkérvén, hogy az unio-kérdésben a román nemzet szavazatát is vegye figyelembe.

Mivel pedig erdélyi országgyűlés jelenleg nincs folyamatban, tehát egy román „universitása” gyűlne össze, mely a következő pontokat tenné fel az unio feltételeit:

- 1) Az Erdélyieknek ezután is saját országgyűléstől képviselése, mely a 860-i elvek alapján a 86 $\frac{1}{2}$ szerint alkotnának.
- 2) Nyilvános elismerése a 86 $\frac{1}{2}$ országgyűlés jogfolytonosságának, minden hozott és szentesített törvényeivel együtt.
- 3) Képviseletése Erdély nemzeteinek a közös magyar országgyűlésen, minél szabadabb választás alapján, minden kázt-kiváltságoktól menten, s megfelelőleg a nemzetiségek érdekei s a számaránynak.
- 4) A közterhek s a magyar korona több nemzeteinek arányához képest képviseletése Erdélynek a magyar kormányban.
- 5) Az erdélyi nemzeteknek külön nemzetiségi egyesületek szerinti törvényes képviseletük elismerése, és a nemzetközi ügyekben határozó szavazatképesség.

De még evel sem elégszik meg a gyógyi fürdői levelező, hanem ő Felsége által meg kívánja parancsoltatni a magyar országgyűlésnek, hogy alkotmányát a következő pontok szerint módosítsa:

- 1) Mivel Magyarország közjoga nem a nemzetiségek rendszerén alapul — a Szent István koronája területéről töröltesse el minden kázt, nemzetiségi és nyelv-különbség.
- 2) Hozassék be municipalis élet a lakosok többsége nyelvének jogával, s ennek a koronáj terjedő használata; tekintetbe vétetvén a kisebbség nyelve is.
- 3) A megyei hatóságoknak a köztörvényhozásai képviselete a leghasznosabb választás alapján, menten minden kázt-kiváltságoktól, s saját ügyei s érdekei védelmében határozó szavazat.
- 4) A cardinalis hivataloknak (legyen az gubernium, korlátok, vagy ministerium) oly alapra fektetése, hogy bármely és milyen nyelvű megye mentséget és oltalmat találjon minden közérdekeire nézve.

Midőn a magyar királyság egy ily alapra fektetné alkotmányát, levelező meg van győződve, hogy szent István koronájának bármely népe meg hozná az akár honnan fenyegető veszélyek ellen a legnagyobb áldozatot; addig pedig marad az 1860-diki alapon. A nyomás- és erőszaknak alávétjük magunkat — mond levelező — de csak addig, míg annak uralma tart.

— Az „Idők Tanuja”-ban olvassuk a szász nemzeti universitás mart. 3-ki feliratának következő tételére:

„Azon bizalom élet végül, hogy Felséged a szász nemzet jogállapotának megváltoztatását ezen hű és legengedelmesb universitás közreműködése

és beleegyezése nélkül, mely universitás a szász föld egyetemes népességének egyedi törvényes organuma, soha meg nem engedendi” megjegyezve:

„Hogy a szász universitás a szász föld ősz-népességének nevében szólhasson, arra nézt szük-séges volna, hogy ezen ősz-népességet valóban képviselje is.

Már pedig tudjuk, hogy a szász universitás követeit a szász városok képviselő közönségei, az ugynevezett centumpaterek szokták választani a vidéki képviselőkkel együtt, kik hasonló szük-körüli választásból kerülnek ki.

Lehet-e már azt mondani, hogy az universitás ezen követeit azt határozzák, a mit a szász föld összes lakossága vall és tart?

Soha sem.

Legfőnyesebb czáfolatát láttuk a közel múltban. Az universitás a kolozsvári országgyűlés előtt összefut, az országgyűlés ellen egy feliratban remonstrál. De a községek, miután a választási alap a nyolczforintos census által már szélesebb lett, több helyen az országgyűlésre más követeket választanak, kik a jogfolytonosság terére lépve, kisebb-nagyobb mértékben az universitást desavouálják.

Brassó centumpatere az universitás határozatainak szemléiben saját országgyűlési követeinek bizalmatlanságot határoz és a választó közönség, mely már most az 1848-ki törvények értelmében még szélesebb terjedelmű lett, Kolozsvárról hazajövő követeit, még nagyobb többséggel újból megválasztja Pestre; nyilvános bizonyításul annak, hogy ha a szász nemzet minden jogosult tagja választana, e választás az universitásnak, a mint az most alakult, még existenciáját is fenyegetné.

Azán, ha Erdély alkotmányának, sarkalatos jogainak megváltoztatásáról volna a szó, vajon akkor is a szász nemzet a szebeni universitáson és nem inkább az országgyűlésen volna-e feljogosítva a hozzászóláshoz? Mikor gyakorolta a szász universitás e jogot? Mióta ruházott fel törvényhozói képességgel? Mi azt tudjuk, hogy a szász nemzet az 1791-ki 13. cikkben biztosított, hogy nemzeti gyűlése azokban, mi területe közigazgatási ügyeit illeti, autonómiával bír; de hol van az törvényeinkben írva, hogy az országgyűlésen kívül és az ellen remonstrálhasson, ugyiszlva külön országgyűlést tartván? Volt ugyan idő még, midőn e nemzet saját szép jogairól hivatalnokai javára lemondott, értem az 1795-, 1796- és 1805-ben kelt udvari rendeleteket, melyek a szász nemzet politikai életét szabályozták. De hát ezekben is van-e valahol az universitásnak e jog adva? És ha adva volna is, törvény erejével bírhatnák-e e rendeletek, mint a melyek az országgyűlésen kívül keltek, és — a mi több — itt ott az ország törvényeivel ellenkeznek? Az egyesületi eskü nem azt tartalmazza-e, hogy a polgári alkotmány csak az országgyűlésen változhatik törvényes uton?

Még az is fűresnek tetszik a feliratban, hogy Erdély némely sarkalatos alaptörvényeire történik hivatkozás akkor, midőn mindjárt rá azzal dicsekszenek, hogy az őszmonarchia octroyált alkotmányát nagy készséggel elfogadták. ***

— Az „Ost Deutsche Post” az fejtegeti, miért kell az austriai alkotmánybarátoknak a magyar törekvések irányában még folyvást hideg, tartózkodó állást foglalniok, s ennek okát abban helyezi, hogy a német alkotmánybarátok a magyar álláspontot éppen a legfontosabb kérdésre, a közös ügyekre nézve nem ismerik. A két felirat csupán azt sorolá elő s azt védelmezé, a mi Magyarországot a monarchiától elválasztja: a 48-diki törvényeket, melyek a birodalom két fele közti ellentétet élesebbé tevők, mint azok előtt volt, s melyekben sokkal több az elválasztó, mint egyesítő elem. Pesten ugyanis ismételve kijelenték, hogy a monarchia hatalmi állását méltányolják s ennek fenntartására közelehatni el vannak határozva. Ámde e dícséretes elvnek éppen kivitele a földög, s erre nézve tervet kidolgozni az 52-es bizottmány feladata. A pragmatica sanctio ugyan kiindulási pontul van véve; de az „O. D. P.” kételkedik, vajlon annak kerete a közös ügyek kérdését kimerítheti-e. Ezért — ugymond e lap — „előbb ismerünk kell azon terjet, mely a monarchia hatalmi állása fogalmának a gyakorlati kivitelnél adandó lesz; tudnunk kell, mily hatáskörrel bírjon jövőben a nádor, milyennel a magyar országos miniszterek; miként gondolkozik a magyar országgyűlés a központi képviseletiletről, mely a közös ügyeket tárgyalandja, s különösen, miként legyen a paritásnak fontos, egész tenger kifogást magában rejtő elve a gyakorlati alkalmazásban alakítandó. Ha az 52-es bizottmány s ennek nyomán a magyar or-

szágyűlés kimondotta a maga nézetét, akkor lesz csak a taglatnak konkrét tárgya, akkor fogják a német alkotmánybarátok a magyar álláspontot ismeri a állást foglalatlandnak irányában.

— A „Constitutionelle Oesterreich. Zeitung“ a Majláth-Belcredi-kormány felhivatalos orgánya írja:

„Egy előbbi cikkben megkísértettük elmondani, hogy a kormány a magyar miniszteriumot úgy a mint azt az 1848-ki törvények megalkotóját, rögtön s feltétlenül vissza nem állíthatja, s miért lehetetlen ez, szintén jeleztük. De mondják erre — nem követett-e el a magyar országgyűlés első felirata mindent, hogy az aggodalmakat eloszlassa, s az 1848-ki törvények azonnali megvalósítását lehetségessé tegye?

Mi azonban viszont azt kérdeztük, mily támogatást nyújt az első felirat arra, hogy az óhajtott jogfolytonosság megvalósításának lehetősége bebizonyíthatassék? A jogfolytonosság feletti prókátori okoskodásoknak egyebet fájdalom, mi nem találunk, a mi az 1848-ki állapotok visszaállítását az államkötetlekre nézve a legnagyobb veszély nélkül lehetővé tenné. Ellenkezőleg kettőztetett komolysággal az állítatik, hogy a nemzet rendületlen akarata szilárdul ragaszkodni az 1848-ki kormányparátusához. Ily követelésekkel szemben nyomhat-e valamit a mérlegben azon biztosítás, hogy a kivitelben politikai lehetetlenség nem kívánatik? Arról, a mi az államkötetleket illeti, a mi a birodalom igényeire s a közös ügyeknek birodalmi képviselőit utján elintézésének mulasztatlan szükségességére vonatkozik, hallgat az országgyűlés első felirata s e részben nem találunk ott elvileges újmutatásokat, azon egyszerű ígéreten kívül, hogy az országgyűlés „a közös ügyeket tanácskozással alá venni“. Azonban éppen itt fekszik a vitás kérdés tulajdonképpeni súlypontja, és csak igazságos, ha az országgyűlés készen nyilatkozik ez ügyeket tanácskozással alá venni, miután az 1848-ki kormányforma megvalósításának lehetősége éppen ez által van feltételezve. Mert csak akkor, ha a birodalmi ügyekre vonatkozó előterjesztések az 1848-iki törvényeket akként módosítják, hogy bizonyos birodalmi ügyek a magyar kormánytól épp úgy, mint a birodalmi kormánytól és alkotmányos jogokkal felruházott közös birodalmi képviselőnek adassanak át, — mondjuk, csak akkor lesz lehetséges az 1848-ki kormányformát helyreállítani a nélkül, hogy ez által a practica sanctio és a birodalom hatalmi állása csonkultat szenvedne. A koronának és tanácsosainak kezdettől fogva ez volt akarata, és ezen ósvény semmiféle körülmények közt el nem hagyható, ha csak az nem céloztatik, hogy a birodalom a legnagyobb rázkódások veszélyének dohassék oda zsákmányul. Ez egyszerűen a becsületesség politikája. Ily eljárást vár a korona még mindig a nemzettől. Azon tetemes áldozatokért, melyek a kiegyezés érdekében hoztak, nem kívánatik egyéb, mint őszinte és nyílt elismerése annak, a mi az államkötetleket fenntartására mulasztatlanul szükséges. Ő Felsége tanácsosai szorosán ragaszkodnak a nagy mérsékelt párt hűvői cikkében kifejezett ígéretéhez, hogy t. i. a birodalom nagyhatalmi állása és biztossága az első tekintet, melynek minden más érdek alárendelendő. Az ország első hazafiainak becsületessége lenne kérdésbe téve, ha kétkednének az igazságos ígéret teljesítése felett. Mi kényszerítve érezzük magunkat épp a jelen pillanatban hozni emlékeztetbe a hűvői cikket, mert tudva van, hogy az ország és birodalom előtt ki-mondott ezen ígéretnek nagy befolyása volt a korona későbbi elhatározásaira.

A császár bizalommal fordult a nemzethez. Helyes és igazságos-e azt mondani, hogy a mart. 3-ki leirat bizalmatlansági politikát követ a nemzet irányában? Megfontolták-e mily súlyos meg-gondolatlan szó mondatott ki ez által? Kitél lehet most követelni, hogy a korona bizalma, mely annak minden elhatározásában nyilvánul, viszonyoztassék? Mi történt eddig ama nagyfontosságú tekintet érdekében, melynek az alkotmánykérdés alárendelendő?

A kormány türelemmel és kitartással várja, mit fognak e részben határozni. Azon körülmény, hogy az országgyűlés a közös ügyekre nézve biztosságot nevezett ki, s hogy a biztosság nagy feladata megoldásában fáradozik, új bizalmat képes ébresztetni. Hol a birodalom legfőbb javairól a lét vagy nem létéről van szó, a kormány nyugodt lelkiismerettel vállalja el a felelősséget azért, hogy vonatkozott oly törvényeket megvalósítani, melyek egyszer már a birodalmat romlásra vezették. Éppen a magyar korona kötelessége tiltja, hogy a birodalom fennállása ismét kérdésbe legyen helyezve.

Az országgyűlésnek igazságosnak kell lenni az államkötetleki irányában, melyet az 1848-ki törvények — hiszszük tévedésből — figyelem nélkül hagytak; az 1848-iki kormányformát a birodalom nagyhatalmi állásával, biztosságával és elutasíthatlan szükségével összhangzásba kell hozni, s akkor a jogfolytonosság megvalósulása magától bekövetkezik. A mostani viszonyok közt ily jogfolytonossági megvalósulás csak a ko-

ronához és nemzethez egyiránt méltatlan illusio — s egyszerűen igen nagy veszély volna, miután minden — még a végrehajtó hatalom is — kérdésbe tételnek. Az országgyűlés egy pártvezére kimondta, hogy a februári statutum felfüggesztése által a kormány elégette maga mögött a hidat, s hogy eképp a visszatérés lehetetlen. Mi emlékeztetünk arra, hogy a kormány a birodalmi képviselőt elvét soha fel nem adta, s hogy a februári alkotmányt csak azért függesztette fel, hogy a legitim jogok tekintetbevételével a birodalmi képviselőt elvét — bármily életképes alakban — a magyar korona ország-aiával egyetértve megvalósíthassa.

S ha e remények ezáltal ismét teljesületlenek maradnának, ez által nem a korona jutna veszélyes elszigeteltségbe. S ezt komolyan szívókre vehetnék a Lajthán tuliak.

A pesti országgyűlés.

A közös ügyek érdekében alakított alsóházi biztosságnak Pesten levő összes tagjai folyó hó 4-ken kevéssel 4 óra után gyűltek össze az akadémia kisebb termében, hogy az ötös albiztosságy előterjesztését meghallgassák. Ez előterjesztést az albiztosság a következő hét pontban foglalja össze: 1) valjon a közös ügyekről részletes törvényjavaslat készíthet-e elő, vagy pedig előbb csak az elvek állapíttassanak meg s csak miután azok mindkét részen (az országgyűlés és kormány által) elfogadtatnak, kezdessék meg a részletes tárgyalás; 2) a közös viszonyokból származó ügyek általánosan jelöltesse meg; továbbá 3) egyes ügyek közelebb meghatározassanak; 4) mily lépések lennének szükségesek e részletes kidolgozás előtt azon pontokat illetően, melyek a Lajthán inneni és tül kölcsönös megegyezéssel lennének megállapítandók; 5) készíthet-e javaslat a felől, hogy mily uton és módon lennének tárgyalandók a közös ügyek, valamint arról, hogy az e célból szükséges közlézős érintkezés (delegatio) miként történjék meg; 6) valjon a közös ügyek érdekében netalán szükséges törvényváltoztatások már most jelöltesse meg, vagy csak akkor, ha a fentebbi elvek már véglegesen elfogadtatnak; 7) miután a választelirathat megígértetett, hogy az octoberi diploma el nem fogadásának okai részletesen elő fognak adni, ezen okok és nézetek most körülmenyesen lennének kifejtendők, melyek folytán az országgyűlés nem fogadhatja el az octoberi diplomát. Az így formulázott ügyrendi programot a jelen voltak rövid s lényegtelen vita után egyhangulag elfogadták s egyszerűen megállapították, hogy a közös ügyek feletti tárgyalás a programban előrt sorrend szerint fog megtartatni. A biztosság az előterjesztett kérdések érdemleges tárgyalásába csak akkor bocsátkozik, ha a 15 tag az erdélyiek sorából meg lesz választva. Említendő az is, hogy a biztosság megállapított ügyrendi programja megtartatik ugyan, de az által nincs kizárva az, hogy esetlegesen indítványok vagy a vita folytán felmerülő előterjesztések következtében oly tárgyak ne vétethessenek meg vitatás alá, melyek a 7 pontban nem foglaltatnak. De az ily tanácskozással csak a programban foglalt tárgyak befejezése után vétethetik elő, a programot tehát nem lehet megszakasztani. Miután a legközelebbi nyilvános alsóházi ülés folyó hó 11- vagy 12-ken tartatik, s abban a még nem igazolt erdélyi képviselők nagyrésze igazoltatni fog, az elnök a 15 erdélyi tag választását egyik közelebbi következő ülésre kitélheti. A választás megtörténte után a biztosság ismét megkezdheti tárgyalásait s az egyes kérdéseket érdemlegesen vitatja meg. Az első teljes biztossági ülés előreláthatólag valószínűleg folyó hó 16-kan tartatik meg. (P. C.)

A 12-es biztosság, mely a különböző biztosságok működés körének megállapítása iránt terjeszt elő javaslatot, szintén megtartá folyó hó 5-ken délelőtti ülését, melyen a javaslat véglegesen meg lón állapítva. A szóban levő javaslat értelmében 7 külön biztosság volna választandó, melyek 1-je az erdélyi viszonyok szabályozására, az 1848-ki VII. törvényezikk értelmében, törvényjavaslatot készítene; a 2-dik biztosság a nemzetiség kérdésre vonatkozólag, a 3-dik a municipiumok szabályozását illetőleg bizatnék meg javaslat készítésével; a 4-dik a polgári s büntetőtörvények codificatiojával, az 5-dik a közoktatási ügygyel, a 6-dik a nemzetgazdasági érdekekkel s a 7-dik a közintézetekkel (muzeum, nemzeti színház, akadémia stb.) foglalkoznék.

Továbbá, a 12-es biztosságy indítványozza, hogy a két első biztosságy tagjai minden megszorítás nélkül általában a képviselők sorából választassanak, a többibe pedig főképp oly képviselők, kiknek az egyik vagy a másik biztosságyba való bevalasztásnak szakképzettségüknek vagy különös tevékenységüknek fogva igen kívánatos.

A „P. C.“ szerint ezen indítvány valószínűleg már a legközelebbi ülésben a ház asztalára fog letétni.

Hazai intézetek

Könyvtárnoki jelentés.

(A muzeum-egylet 1866. febr. 8-diki közgyűlésén.)

Tisztelt közgyűlés!

Intézetünk s ezzel együtt nemzeti közkönyvtárunk főállásának hatodik évét zárja be jelen közgyűlésünk, mely előtt hivatalos kötelességem szerint jelentést vagyok teendő könyvtárunk jelen állásáról, a lefolyt évben történt gyarapodásáról, a könyvtárnoki munkálatok folyamáról és az alapító hazafiak által kitűztől főczél, t. i. könyvtárunk közhasználatára tétele és így tudományos műveltségünk s nemzeti irodalmunk gyarapítása felé történt előhaladásról.

Hat év egy oly nemzeti intézet életében, mely egyedül a honfiak önkéntes áldozatkészségének köszöni létét, mely még a kezdet nehéz éveiben is egyes buzgó honfiak alapítványain és adományain kívül más segélyforrással nem rendelkezhetik, sokkal kevesebb idő, mint sem azt az álláspontot, melyre e néhány év alatt ily intézet emelkedhetik, másnak tekinthetnők, mint kiindulási pontnak a századokra számított pálya kezdetén.

S ha e hat év lefolytával intézetünk gondviselésére bízott osztályáról, a könyvtárról, teljes biztossággal elmondhatom, hogy nem csak alapja van szilárdul megvetve, hanem már is oda emelkedett, hogy Erdély valamennyi könyvtára közt nem csak a számot, hanem a mi több, tartalma belbecsét tekintve is kétségtelenül az első helyen áll; azt hiszem, eleget mondtam az egyesülési szellem erejének kitüntetéséről, mely valóban mostoha viszonyok közt, egyedül magára támaszkodhatva, ily örvendős eredményt képes előmutatni.

Könyvtárunk tavalyi létszáma 21,753 kötetet és füzetet tett. E szám a múlt év alatt adományok által 1717, vétel útján 298, cseré útján 58 és így összesen 2073 kötettel 23,826 kötetre és füzetre növekedett. E számból azonban az idő közben felretett többszörös példányok 694 darabban levonandók lévén könyvtárunk maradó létszáma 23,082 kötetet és füzetet tesz.

Ezenkívül van még könyvtárunk tetemes duplumgyűjteménye, mely a régebben czimtározott duplumaink közül megmaradt 2651, és a közelebbi két év alatt gyűlt 2641 kötetből áll, és így összesen 5291 kötetet tesz. Ezen felel példányok most egy egész szobát foglalnak el: de ha készen álló czimtarunk közzé lesz téve, részint csere, részint eladás útján nagyobb részint értékesíthetők lesznek, s a helyet, melyre folyvást növekedő gyűjteményünknek igen is szüksége lesz, nem fogják hiában elfoglalva tartani.

A múlt év alatt ajándékban nyert könyvek legnagyobb s legbecseesebb részét a gróf Degenfeld testvérek intézetünk részére följajánlott erdősádoi könyvtárának 1342 válogatott köteté teszi, melyek a görög és római remekírók műveinek s az európai újabb irodalom jelesebb termékeinek általában igen szép kiadásai állanak, s könyvtárunkban érezhető hiányok pótlására szolgáltak. A vétel útján szerzett könyvek jelentékeny s leg többé került részét a tudomány mai színvonalán álló szaktudományi becses munkák képezik, melyek gyűjteményeink mind egyik osztályának rendezéséhez nélkülözhetetlen segédeszközök. A cserében szerzett könyvek mind hungaricumaink és régi magyar nyomtatványaink osztályát szaporították.

Kézírtatárunk legnagyobb részben adományok által 65 kötetel, oklevélgyűjteményünk Erdélyt illető 82 darab eredeti oklevéllel gyarapodott. Ezen adományok közül kiemelendők néhai Kerekes Ábel szászvárosi tanár 8 kötet kézírátgyűjteménye, melyet báró Apor Lázár ajándékából nyertünk, Mike Sándortól 1710—1848-ig terjedő okiratgyűjteménye 36 terjedelmes kötetben, és gr. Kornis Károlytól a Hora-világira vonatkozó 25 darab iromány és 13 darab eredeti oklevél a XIV—XVII. századból.

Képgyűjteményünk, mely, minthogy elhelyezésére alkalmas helyünk nincs, olvasó szobánk falait borítja, a múlt évben adomány által 3, vétel útján 2 olajfestményrel 35 darabra szaporodott.

A könyvtári munkálatok közül segédem Böhm Mihály szorgalmas közreműködésével a czédula alakban szerkesztett alapezímár be van végezve. E czimtarunk részint a szabályszerű ellenőrizhetőség, részint a könyvtár használóinak kényelme tekintetéből könyv alakban leendő egybeállítására legközelebbi teendőim egyike lesz. Könyvtárunk közhasznosságának s irodalmunk érdekének szempontjából e czimtar kinyomtatása nem csak óhajtható, hanem intézetünknek egyik sürgetős teendője is: tekintve azonban azt a körülményt, hogy könyvtárunk részére több rendbeli tetemes adományok vannak följajánlva, melyek gyűjteményünk számát és becsét különösen fogják emelni, czélirányosabbnak látnám e pénztárunk erejét tetemesen igénybe vevő kiadást addig halasztani, míg ezen ajánlatok minél hamarabb eszközöndő átvételével könyvtárunk némi megállapodást nyer, s a közönségnek a mostaninál teljesebb s hosszabb ideig használható czimtar nyújthatunk.

Kézírtatárunk és oklevél gyűjteményünk rendezését és lajstromozását is megkezdtem a múlt év folytán, s a gróf Kemény József nagybecsű gyűjteményéből az Erdély történelmét illető kéziratok nagyobb része a lehető legrészletesebben czimtarozva van. E munka folytatásában a jövő évben,

ha a könyvtár körüli sürgetős teendők kevesebdtével a kézírattári munkákra több időt fordíthatok, sikeresebben igyekszem haladni: számos oklevélgyűjteményünk pontos lajstromozása azonban még hosszabb folytonos munkát fog kívánni.

Olvasószobánk, melynek számára intézetünk költségén 19 kölföldi tudományos folyóirat volt megrendelve, a hazai szerkesztők és kiadók szivesegéből pedig 27, részint tudományos, részint politikai és szépirodalmi lap és folyóirat járt, a lefolyt évben növekvő látogatásnak örvendett. A lassaukett, de folyvást növekvő érdekltségéből következően nem kétkelhetem, hogy ha módunkban állhatna e célra tágasabb s alkalmasabb külön termet fölszerelni, s ha e szerint az olvasók és másolók nem lennének arra az egy szobára szorítva, melyben magamnak és segédemnek a könyvtártisztai munkálatokkal kell foglalkoznunk, az olvasók és tanulmányozók száma észrevehetőleg fogna szaporodni.

Gyűjteményünk tudományos s irodalmi czélakra való felhasználásában a múlt évben növekvő élnétség volt tapasztalható. Nem sorolva elő szakfírait, kik részint a közelebbi politikai lendület beálltával közjogi tanulmányaikhoz, részint tudományos irodalmi munkáikhoz használták forrássokul könyv- és különösen kézírattárunk kincseit, elégnék tartom itt különösen csak azt említeni, hogy intézetünk hazánk történelmi irodalmának a leghasznosabb szolgálatot tette több száz darab eredeti okirat másolatainak közlésevel, melyek a magyar tudományos akadémia által megindított „Török-magyar kori történelmi emlékek“ legközelebb megjelenendő kötetében látnak világot s Erdélynek fejedelmei korabeli történelmére, különösen pedig a török portával való viszonyára igen nevezetes világot derítenek. Ezen másolatok készítésével felügyeletem alatt néhány szorgalmas tanuló ifjú foglalkozott, kik ez úton oly tanulmányra s a régi iratok olvasására oly előmenetelre tettek szert, melyet gyakorlat nélkül megszerezni lehetetlen.

Könyveink egy nagy teremben és két szobában a tér lehető gondos felhasználásával 83 szekrényt, felel példányaink pedig 13 szekrényvel egy külön szobát tartanak elfoglalva, ugy hogy mostani ideiglenes könyvtári szállásunkon a jövőre gyarapodás számára csak két szekrény áll üresen. E szerint abban a helyzetben vagyok, hogy néhány száz kötetnyi gyarapodásnál többet csak abban az esetben lehetek képes elhelyezni, ha felesleg példányainkon túl adhatunk, hogy a valóban becsessé válándó helyet ne foglalják.

Annival inkább bátor vagyok a hely e szükségletét is egyik indokul fölemlítve, a tisztelt közgyűlés figyelmét a jövőre való előre gondoskodásra felkérni, mert könyvtárunk részére több oly nevezetes adományok vagnak följajánlva, melyeknek minél előbbi átvétele és közhasználatu tétele intézetünknek valódi érdekében áll. Név szerint nagyméltóságú elnökünk gr. Mikó Imre több ezer kötetre menő magány könyvtárából mindazon hungaricumok és transsylvaniaicumok kiválogatásával és összeírásával megbízott, melyek könyvtárunkban még hiányzanak. Ezen adomány, melynek nagyobb részét már lajstromoztam, több száz kötet igen becses és ritka munkával fogja gazdagítani e szakban már is kiválóan jeles gyűjteményünket. Hasonlóan föl van ajánlva gr. Teleki Domokos mintegy 6000 kötetre menő gernerességi könyvtára, mely, mint a velem előlegesen közölt és általam czimtarunkkal egybevetett lajstromból látom, könyvtárunkat mintegy 2000 kötetel s különösen XVI. és XVII-dik századi magyar nyomtatványaink eddig is igen gazdag osztályát több mint száz darabbal fogja gyarapítani. Továbbá intézetünk birtokába jutandó gróf Mikes János ajándékából a Szász-Fenesen lévő régi könyvtár, melynek számáról és tartalmáról még nincs részletes tudomásom, s végre végrendeletileg muzeumunknak van hagyományozva néhai özvegy gróf Bánffy Dénesné Bécsben lévő könyvtára, mely kiválóan gazdag a kölföldi irodalom jeles műveinek szép kiadásaiában.

Ezen nagyeltű ajánlatok fényes bizonyosságot tesznek arról, hogy az intézetünk iránti részvét áldozni képes honfiaink kebelében élénken él és tetekben nyilatkozik. Ezt örömmel tapasztalva meggyőződhetünk arról, hogy intézetünk, melynek nemzeti műveltségünk fejlesztésére irányzott nemes feladatát valószínű honfiaink és honleányaink a legszivesebb készséggel igyekeznek, helyesen választott és biztos alapra van fektetve. S nem lehet és nem szabad kétkednünk, hogy az egyesülési szellemben rejlő hatalmas erő, mely intézetünket a nemzeti lélek szorongásainak éveiben meg bírta alkotni, azt hazánk hejnalodni kezdő újabb korszakának szebb napjaiban, az alkotmányos élettel együtt járó nyilvánosság élető szabad levegőjében, virágzásra is képes lesz emelni. Szabó Károly.

Különlék.

○ Lovagias elégtétel gyanánt köszönettel vesszük, hogy ifj. gr. Haller Ferencz ur a „Korunk“-ban ellenünk kiadott vádat, mit meg nem érdemeltünk, most ugyanott ünnepélyesen visszavonni méltóztatott következő nyilatkozata által: Fejéregyház, april 2-án. A „Kol. Közlöny“ folyó évi 39-ki számában hoztam intézett becses felszólítására, keltelméből kiindulól oda nyilatkozom, miszerint a kérdéselt nyilatkozatot, miután

azt tulajdonmagam levélbe fogva bepecsételtem, martius hó 4-én délután rendes postáskámba téve, küldöttem a egesvári cs. kir. postahivatalhoz be, s miután azt nem térvény mellett adattam fel, tehát a postahivatalt kérdőre vonni, vagy vonatni háládatlan fellépés lenne, gyanúsítomért, bocsánatot.

Ily. gr. Haller Ferencz.

* Figyelmeztetjük helybeli közönségünket, hogy holnap (11-kén) a tanácsbáz nagytermében délután 5 órakor felolvasás fog tartatni. Tárgyai: I. Emlékbeszéd Franzén József fölött, olvasa Erdélyi muz. egyet. conservator Herman Ottó. II. Szebeni tanár Schmidt Vilmosnak a muzeumi-egylet történelmi szakosztályához küldött „Sláv elem a román nyelvben” című értekezése, fordította s olvassa a történ. szakosztály h. jegyzője Miksa György.

© Az erdélyi kölcsonús jég- és tűzkármentő társulat, állása a múlt évben bekövetkezett tetemes károk, s a versenyző társaságok hatása miatt mindinkább kétéssé tétetvén, közgyűlési határozatnál fogva megszűnt, illetőleg az első magyar általános biztosító társaságba olvadt, mely a kockázatokat ellátta. Addig is, míg illetékes helyről megígért részletesebb tudósítást közölhetnénk, megnyugtathatjuk a biztosítottakat aziránt, hogy érdekeik teljesen biztosítva vannak.

* Kovács Gyula legközelebbi jutalomjátékául Girardin Emilnek nagy zajt ütött „Egy nő bűnhődése” című hatasos drámáját választá. E darabot a párisi Odeon színházban számtalanszor adták egymásután, miután elég szerencsés volt a császárné magas tetszését is megnyerhetti.

* Az erdélyi s kiválólag a húnyadmegyei vashámorokat illetőleg Maderspach Viktortól egy irat jelent meg, melyben szerző az akadályokat mutatja ki, miért olcsó vasunk nincs, s azon eszközököt jelöl meg, melyek által e részben legkönnyebben elérhető a cél.

* Rónai Gyula első felléptétől közelebből „Lear király” került színre, még pedig oly botrányosan rosszszul adva, hogy vendéggjátéka is teljesen és nyomatlanul elveszett, a mit annnyival is inkább sajnálunk, mert Rónai egy időben legelső kedvencei közé tartatott színházi közönségünknek.

* A Werner műlovardája is bevégezte tegnapelőtt nem annyira előadása mint inkább kinlódásait. Társulata gyenge, s összevissza alig volt 5 lóva. Leginkább azt bámuljuk, hogyan tudott a jó szebenieknél tetszésben részesülni még Suhrt után is. Az ilyen társulat csupán a vidéken tűheti fel sátorát, hol bizonyosan jobban méltányolhatják egy kis ügyesebb tagja mutatványait mint nálunk, hol már a legkifinomult lováriáslakat, mint Beráné, Carre, Slezak, s legközelebből Suhrt látták, kik mind a legkifinomult erővel rendelkeztek.

* Kapcsolatban e hírrel megemlítjük, hogy Taddei is kezd búcsuzni. Azért mondjuk, hogy csak kezd, mert még a tegnapi először volt búcsu-előadása, s így legközelebből várhatjuk, hogy még egy második nagyszertű, és egy harmadik rendkívüli búcsu előadást is fog rendezni. Egyébaránt neki a leghálásabb közönsége van, övé az egész gyermekvilág, mely rendszeresen megtölti a Redoutot, gyönyörködve a négylábú művészek mutatványaiban, melyek még a komoly nagy gyermekekre is elég vonzerővel bírnak. Egy szóval Taddei ur szerencsés ember, mosolyog a szép számú közönségnek s — besepr a piczulákat, melyekkel a művészet oltárán áldoznak.

© A székelyek kivándorlása tárgyaiban lapunk már régebben tüzetes cikkeket hozott gróf Kálnoky Dénez, Imecs J. s a szerk. tollából iratokat. Most egy derék hazafi végrendeletében karoltatik fel e nevezetes kérdés, mely minket oly közelről érdekel. Kralovánsky Gy. pesti ügyvéd ugyanis 10,000 forintot hagyományozott végrendeletében e célra. E végrendelet részletei a „Magyar Világ” közlése szerint következők: Kralovánsky György nejének és több rokonának — gyermeke nem volt — 60,000 forint hagyományozott, köztörökül czélakra pedig: a magyar tudós akademiának 2000 forintot; a Kisfaludi-társaság alapítójának 500 forintot; a magyar írók segélyezési egyletének 500 forintot; a nemzeti színház javára 2000 forintot; a magyar ágostai evangélicus gyülekezet javára az 1860-dik évben tett alapítványon kívül, de annak értelmében még 1000 forintot; az eperjesi ágostai vallású collegiumnak 2000 forintot; mely tőke kamatai a magyar nyelv tanszéke fenntartására szolgáljanak. Az egyesült ágostai és református pesti árva-intézeteinek 500 forintot; a muzeumnak 500 forintot és több festményt; a protestans centralis alapítójának 500 forintot; a pesti reáltanodának 500 forintot. A végrendelet 18-dik tétele így hangzik: „A seytha s különösen a magyar faj, mint egyedül álló talán a világon, mely az idegen nemzetiségeket, nem csak hogy el nem nyomta, hanem jogait velük megosztá. — Hazánkban mindamelllett háládatlan nemzetiségek is laknak, míg saját fajunkbeliek Erdélyben a székelyek s a moldovai és bukovinai magyarok pusztulásnak ki vannak téve. Gyakran gondolkodtam, hogy bármennyire nyomottak vagyunk, nem lehetne-e ellensúlyt találnunk azok ellenében, kik hazánkat idegen népséggel gyarmatosítani erőlködnek, az által, hogy a saját fajunkbelieket hazánkban meg- és visszanyerjük és őket megmentsük: 10,000 forintot tehát oly alap kezdeményezésül hagyományozok, melynek kamataiból a ki-

vándorlásnak indult székelyek, vagy moldovai és bukovinai magyarok és azoknak gyermekeik hazánkban tartásának meg. Ily tőkének országosnak és az országgyűléstől függőnek kellene lenni, de miután kezdeményező vagyok, s nem tudni, az ügyet valaha vagy mikor foghatja az ország magáévá tenni, e tőkét az említett célnak megfelelő kezelésére s idővel gyarapítására, a magyar tudós akademiára bízom: ha pedig ez eszmé életrevaló nem lenne, a legmegközelítőbb célra fordítását szintén az akademiára bízom. Vajha a magyar magas clerus ez ügyet pártfogásába venné.” Az érdekes végrendelet házszavai ezek: „Közlegényképp töltöttem be helyemet, azon meggyőződéssel, hogy ha mindenikünk megállja helyét, élni fog a hon győzhetlentől!”

* Párisban m. hó 12-kén jelent meg Hugo V. új regénye: „A tenger munkásai.” A regényben két összeütközés tüntetetik elő, az elemek elleni harc s a szerelem örök harca. Gilliatt hős győztes az elsőben s megbukik a másodikban. A jelenet Guernsey szigeten játszódik. Gilliatt Deruchette szereti, Lethierry unoka nővérét s fogadott leányát, de nem meri bevallani szerelmét. Deruchette, a nélkül, hogy tudná, a nélkül, hogy a szerelmet értené, Ebenezer protestans papot szereti. Gilliatt, merész tengerész, ki szerelme által sarkalva, mesés dolgokat visz végbe, Lethierry ur gözhajójáról, a Dunderól, mely a St. Malo és Guernsey közti közlekedést tartja fenn, azt jelenti, hogy egy zátonyon fennakadt. Gilliattnak élte kockázatásával minden segély nélkül feltalálnia a hajót, s azt a kikötőbe vezérli. — A mint kiköt, megtudja Deruchette kisasszony titkát. Lethierry hálából Gilliattnak akarja adni leányát, de a nemes Gilliatt már kész tervével. Nem fogadja el az apa ajánlatát, de a menyeközre való gyors előkészületeket nem tartóztatja fel, s úgy rendezi a dolgokat, hogy Deruchette és Ebenezer menyegzője azonnal megtörténik. Jelen van az esküvőn, s utána a fiatal párt a Caskmire hajóra kíséri, mely azt Guernseyből továbbviszítja. Innen a Gild-Holm-Marque sziklára megy, mely apálykor látható, míg a dagálykor ellepik a hullámok. Itt várja a balást, míg a Cashmire elmenetelét nézi. Minél tovább a hajó, a hullámok annál inkább emelkednek. „A Cashmire majdnem láthatatlan, csak egy kis felhőcske a láthatáron. Tudni kellett, hol volt, hogy látni lehessen. Később elhalványult az alakatlan kis felhő. Kiseb lett. Elszólt. S a pillanatok, midőn elveszett a tekintet elől, Gilliatt feje eltűnt a hullámok között.” A regény Hugo Victornak alkalmat adott sok gyönyörű leírásra. A tenger világát mesés alakjaival, s a tengerészek életének nyomorúságát egyaránt számos meglepő képpel tünteti elő.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, apr. 3. A „Bohemiá”-nak egy rendesen jól értesült levelezője írja: „A milyen ma a helyzet, a háború majdnem elkerülhetlennek látszik. Nem kételkednek többé, hogy Poroszország egyezkedésről semmit sem akar tudni, s a diplomatai tárgyalásokat teljesen megszakítottaknak tekintik. Ezek után a császári kormánynak komolyan kell arra gondolni, hogy magát védelmi állapotba helyezze, s ha nem értesültem rosszul, úgy már tettek is némi intézkedések, melyek e tekintetben nagyobb mérvű rendszabályokat rendelkez el, mint az eddigiek voltak. Itt határozottsággal tudják, hogy Poroszország az osztrák területre betörni készül, s az ellenségnek — e kifejezéssel kell már most élnünk — nem fognak azzal kedveskedni, hogy megkötött kezekkel adják át magukat neki.”

Mint a „Wanderer” értesül, Benedek tábornagy már Bécsbe érkezett. Ő vennie át az északi hadsereg főparancsnokságát, míg Olaszországban Albrecht főherceg lenne a főparancsnokságra kijelölve. Azon bir, hogy Ernő coburgi hg közvetítő ajánlatokkal várának ide, mint ugyan csak a „W.” megbízható forrásból értesül, alap-talan.

Angolország. London, martius 31. A „Times” párisi tudósítója írja, hogy Napoleon herczeg bizalmas küldetésben ment Florenzbe Victor Emanuelhez.

Franciaország. Páris, apr. 3. Itt nem hiszik, hogy a porosz király Victor Emmanuelle szövetségre lépne, s beszélik, hogy a francia kormány a florenzi kabinetet semlegességre inti, melyért Austria Velenczére vonatkozólag engedékenységet helyezett kiállításba. Metternich herczeg ezen ügyben legközelebb értekezett Dronyn de Lhuys urral.

A „Revue contemporaine”, mely Poroszországgal mindig jó viszonyban volt, határozottan Poroszországnak kedvezőleg nyilatkozik. „Csodálna Austria készülődései mellett Poroszország nyugodt magatartását, ha nem tudná, hogy 48 óra alatt táborban végrehajtható az egész porosz hadsereg mozgósítása. A porosz szövetség reformjavaslat Austria részére kárpótlásra nyújtana alkalmat, de Austria alig fogadná azt el.” Azt is tudja a „R. Cont.”, hogy Austria Angolországnál, a berlini udvarnál alkalmazandó diplomatai közbenjárásit igyekezett eszközölni, de a Tuillériák kabinetje tagadólág válaszolt Clarendon lordnak e tárgyban, s csak Rus-

sell lord irta meg magán levélben Loftus lordnak saját nézetét a német háború veszélyes voltáról.

Elszökből érkező összevágó tudósítások szerint Straszból, Metz stb. francia pótcsapat gyűl helyeken rövid idő óta élénk mozgás vehető észre, melyből nagymérvű fegyverkezést gyaníthatni.

Olaszország. Florenz, apr. 1. Azon bir van elterjedve, hogy Napoleon hg, ki ide érkezett, a cabinetnek azon nyilatkozatot hozta meg, miszerint Franciaország az osztrák-porosz viszályl szemben teljesen semleges akar maradni. Lamarmora tbk még ma Milanóba megy, hol jelenleg a király is időzik.

Az „Italie” azt mondja, hogy a régi osztrák ravaszság ismét mutatkozik a jelen viszályok alkalmából: „a diplomata látszólag zabre teszi kezeit, míg a sajtó-küzlönyök dühöngnek; az osztrák kormány azonban nem feledi ki a játékból egyikét sem a kisebb ravaszságoknak, melyek ily alkalmalmal szokások: félhivatalos közlöneyei olyan ellenséges hangnemből énekelnek, mint ezt évek óta nem tették.” Az „Italie” azt hiszi, hogy Austria hinárba jutott, s a következő kérdéssel fejezi be cikkét: „Csakugyan mutatkozik tehát az oly rég várt alkalom Velencze felszabadítására?” A „Dritto” még határozottabban nyilatkozik: „Olaszország bizonyára Poroszországgal fog haladni, s az olasz cabinet rosszul cselekszik, hogy még nem nyult a szükséges rendszabályokhoz Austria megtámadására.” A „Perseveranza” is tanácsolja, hogy legalább hadkészen tartsák magukat.

„Nagy érdekek forognak kérdésben — véli a „Nazione” — és arról van szó, ha csakugyan kardot rántanának, hogy melyik hatalom legyen a hegemonia Németországban. Leplezetlen nyíltsággal mondja tovább a „Nazione”, hogy Austriának háború esetére nemcsak Poroszországgal, hanem Olaszországgal is lesz dolga. — Mint az „Apennino” értesül, a kormány szándékozik nemcsak a tengerészeti szolgálat-köteleseket is behívni. Az „Epoca” reméli, hogy az olasz zászló 1866-ban Velencze és Verona bástyáin fog lobogni. — A „Persev.” Austriának egy hosszabb vezérezikket szentel, melyben e lap, miután annak beismerésével kezdte volna, hogy nem lehet olyan nemeslelkű mint Lamarmora tbk, és ellensége ellen gyűlölet nélkül nem harcolhat, mégis bámulatát fejezi ki a „vén Austria” felett, mely az Elbenél, Dunánál és Pónál férfiasan ellent áll, a nélkül, hogy elérmettni engedné magát az egyidejű nehézségek által benesjében. Az olasz diplomata feladata azonban a jelen viszonyok között világos, mondja a „Persev.”, s hozzá teszi: „Austria ellenségei a mi természetes barátaink. Ha Austria az Elbenél és a Dunánál el van foglalva, mi sem maradhatunk tétlenek a Pónál.”

Florenz, april 3. A mai „Nazione” írja: „A hadsereg legjelesebb tábornokai Florenzbe hivattak april 6-ára; intézkedés tétetett a hadihajók-nak Anconában és Brindisiben összegyűjtése iránt.”

Németország. München, apr. 2. Esheeteg egy hadtest összpontosított Würzburg és Aschaffenburg között. Az előleges intézkedések erre nézve megtétetnek. Előkészületek mindenfelé tétetnek, hanem egyelőre még egyéb nem történt. A mennyire azonban a viszonyok alakultak, természetesen minden órában rendkívüli katonai intézkedések elrendelését lehet várni.

Berlin, apr. 3. A „Nordd. Allg. Ztg.” félhivatalos cikkét így fejezi be: „A porosz kormány kötelessége volt, az ország biztonságát el nem hanyagolnia, a feletti bizonytalanságában, hogy nem forog fenn veszedelem. A porosz részről tett fegyverkezések egyáltalában védelmi jellegűek. A szaporított zászlóaljak csak a rendes békélszámra egészítettettek ki.”

A „Dresd. Journal”-nak írják Torgauból, mart. 30-ról: „Tegnap parancs érkezett ide, hogy a város fegyverezék fel, és ma, a szent nagypéntek dacára, már zörögnek a löporos szekerek az utcákon és az összes katonaság tevékenységben van; a tüzekek lövegeiket készítik, az utasok a czölöpszettek szedik elő; a nagy töbe, melynek ez évben szárazan kellett volna maradni, vizet eresztettek, s a nagy viztartónál és gátaknál örök vannak felállitva, nehogy valaki e zsilipeket kiránthassa. A sáncz árkokat vízzel fogják megöltetni, s a külső sánczokat elezölöpözik. Mert Torgau várát fogják, mint itt beszélik, legelőbb megtámadni.”

A „Nat. Ztg” írja: „A mart. 24-diki porosz körsürgöny, mely a német kormányokhoz intéztetett, azt fejezteti, miszerint Austria, porosz részről kihívás nélkül, a porosz határokat fenyegető fegyverkezéseket rendelt el, melyek Poroszországot viszont fegyverkezésekre kényszerítik, nehogy az 1850-diki helyzetet kellessék ismét látnia. A sürgöny felhívja az illető követeket, hogy adjanak kellő felvilágosításokat illető udvariaknál, hogy így a porosz készülődések helyes világításban fogatassanak fel. — A pillanati biztonság tekintetéből rendszabályokon kívül, a helyzet is parancsolólag követeli a jövőnek szemügyre vételét és oly biztosítékok elérésére törekvést, melyek Poroszországnak biztonságát nyújtanak, melyeket mi az Austriávali szövetségben hiában kerestünk, s melyek tekintetében Poroszország, ennek német jelleme és uralkodójának német érzülete oda lett utalva, hogy ezen garantíákat legközelebből Németországban keresse. Poroszország mindig a német nemzetiség földjén

kereste és találta meg a nemzetiségi függetlenség biztonságát. Itt ismét folyvást feltölul annak elismerése, miszerint a szövetség, jelenlegi szervezetében az activ politikára ki nem elégítő. Egy komoly austriai-porosz antagonizmust a szövetségi intézmények nem viselhetnek el; a fenyegető szakadást és összeütközést se el nem távolíthatják, se le nem győzhetik. Poroszország minden támadásnál legközelebb saját erőire van utalva, ha csak egyes szövetségi kormányok különös jóakarata — segélyezése végett mozgásba nem hozza azon eszközöket, melyek a rendes szövetségi uton nagyon későn érkeznek segítségül. Poroszország jelenleg oly helyzetben van, miszerint kérdést intézhet a szövetségi társakhoz: ha valjon, és mily mérvben számíthat az ő jóakarataira. A néhány szövetség-társak által pillanatig talán táplált jóakarata egyébiránt nem nyugtatja meg Poroszországot a jövő veszélyek tekintetében, mivel a szövetség jelenlegi helyzete a jóakarata tanúsításának lehetőségét valószínűleg kizárja. Ezért Poroszországnak a szövetség oly reformját kell megpendítnie, mely a realis viszonyoknak megfelel. Erre Poroszország annyival inkább kényszerítve van, mennél kevésbé nyerend a fentebb feltett kérdésre megnyugtató feleletet. Poroszország érdekei, már földirati helyzeténél fogva ugyanazonosak Németország érdekeivel. Ha Németország helyzete nem biztos, ugy Poroszországo is nagyon veszélyezve van. Poroszország sorsa magával vonja Németország sorsát is. Poroszország erejének megsemmisítése után Németország az európai politikkában kétségtelenül csupán csak passzív részt vehetne; ettől azonban megóvni az összes német kormányok szent kötelessége. A német szövetség, jelen szervezetében, egy európai válság alkalmával nem volna képes Németországot megvédeni Lengyelország sorsától. — A sürgöny a további nyilatkozatokat fentartva, felkéri az illető német kormányokat, hogy legközelebb a fentebbi kérdésre válaszoljanak: valjon, és mennyiben számolhat Poroszország az ő segélyükre az esetben, ha Austria által megtámadtatnék, vagy nyílt fenyegetések által háborúra kényszerítették.”

Dunafejedelemségek. Bukarest, mart. 31. Tegnap este a város egy része, a kamrák felosztása fölötti öröm kimutatására fényesen ki volt világítva. A kormány tagjai fátylasmennettel tiszteltettek meg. — A nemzetörségre vonatkozó törvényt a hivatalos lap közli. A hadügyminister a román ifjuság hazafias szellemére appellál a tervben lévő, két új vadász zászlóalj s két ágyúuteg alakítása alkalmából.

A „P. L.”-nak írják: „A dunafejedelemségi legújabb hírek igen különös természetűek. Az id. kormány az összes, nem egészen megbízható praefecturákat új személyiségekkel töltötte be, és pedig olyanokkal, kik az uniót egy idegen fejedelem alatt feltétlenül pártolják. E mellett minden megtörténik, hogy a népnél semmiféle kétséget ne engedjenek felmerülni egy idegen herczeg hatalomra jutását illetőleg. A belügyminister egy távirati sürgönye Jassy főnökéhez mart. 10-ről a leghatározottabban kijelenti, hogy egy ily herczeg trónralépése tökéletesen biztosítva van; sőt mart. 14-én a jassyi hivatalos lap minden közleményt, mintha a flandriai gróf „Románia koronáját” viasszautasította volna, tökéletesen alapatlannak nyilvánít; és egy más kormánykörökben igen elterjedt lap később még hozzátette, hogy ha viasszautasítaná is, olasz, sőt francia herczegek is készek elfogadására.”

Ujabb. April 7. A porosz választ Austria mart. 31-ki jegyzékére a porosz követ Bécsben már átadta, s abban ismételtetik ama vád, hogy Austria martius 13-tól kezdve minden indokolt felvilágosítás nélkül nevezetes haderőt kezdett előretolni. A jegyzék mondja tovább: Még ma is nélkülözünk minden kísérletet arra, hogy az osztrák hadkészülődések állítólagos védelmi jellege igazolassék. E készülődések titkos volta, s a törekvés azokat kisebb mérvűeknek feltüntetni, mégerősíthették azon benyomást, hogy azok Poroszország elleni támadó ellenséges vállalatra vannak szánva. Poroszország mégis martius 28-kaig késett védelmi intézkedések elrendelésével, mivel egymással szemben álló seregfeállítás által a béke még jobban van veszélyeztetve, mint előbb a diplomatai jegyzékváltás által. Csak miután porosz ország-részek biztonsága egyedül a bécsi kabinet elhatározásaitól leendett függővé, nyult a porosz kormány országvédelmi rendszabályokhoz.

Páris, apr. 6. Az összes consuloknak Bukarestben notificaltatott, hogy egy idegen herczeg is, ha a román trónra lép, a porta vazalljának tekintendő.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Április 9-kén: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 61.85. — 5%. Metalliques 100 frt 59. — Bank-részvény 710. — Hitelintézeti részvény 200 forint 134.55. — London 10 ft st. 100 frt 23 1/4, kr 106.20. Ezüst 105.25. — Cs. kir. arany 5.07. — 1860. kölcsön 76.20.

Április 7-kén: Földtehermentesi kötvény magyarországi 63.50. — Erdélyi 58.50.

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DÁNIEL.

Nyilvántér *).

Sok minden mondatott el hírlapilag s azon kívül az alsó-fejérmegyei vingárdi kerületben lefolyt választásra nézve, mi azonban az olvasó közönségét s a közvéleményt a tények valódi állása felől nem tájékozhatta, köllőleg fel nem világosíthatta.

Azért is állítottam minden lehető töredék kikerülése végett ezennel nyilvántartatjuk, miként tény az, hogy Halmágyi Sándor, mind a mellett, hogy neve kombinációba hozott, sőt megválasztása biztosítottnak látszott, a vingárdi kerületben követül fel nem lépett, egyetlen szavazatot sem is kapott.

Tény az is, hogy nem a kétséges kimenetel miatti aggodalomból nem léptetett fel, de sőt most a választás végeztése után még erősebb a meggyőződésünk, hogy az eredmény teljes lett volna, — hanem nem léptetett fel, mivel fel nem léptetése iránt szó adatott, mit megtartani a becsület kívánta.

Tény az, hogy Halmágyi visszalépte előtt Boér-párt nem létezett, s csak is ezen visszalépés után alakult az többnyire a Halmágyi szavazóiból. Tény az is, hogy kétszáz szavazó a Halmágyi-pártból, kik Boér részére teljességgel megnyerhetők nem valának, részint szavazás nélkül távoztak, részint egy harmadikra adta szavazatát, míg kétszázszáz felüli azoknak száma, kik ezen fel nem léptetés miatt meg sem is jelentek.

S különösen kiemeljük, hogy ez egyáltalában nem valami részintől előkészített ellenagratatio következtése, hanem egy saját súlyának öntudatával bíró s a másik fél által előre meggyőzni nem tudott, sőt tapintatlanul elidegenített többségnek teljesen önkényes és természetes nyilatkozata volt a

*) Az e téren megjelenő cikkekért egyáltalában semmi felelősséget nem vállal a szerkesztőség. Szerk.

kisebbség által erőszakolt oly jelölés ellen, mely körében viszhangra nem talált.

Ezeknél fogva ba az első választások alkalmával nyert tapasztalatok után Boér visszalépte szorgalmaztatott illető helyen, szerénytelen kívánság nem volt.

Mely kívánságunk nem teljesítése után nem marad egyéb hatra, mint a tapintatosnak nem nevezhető eljárással az ő határozott véleményük elleni kitérés által felingerült románokkal Axente visszaléptetése árán, az annyira szükséges kiengesztelődés okáért egy higgadt román fellépítése és megválasztása iránt egyezkedni.

Miután a mostani személyesen érdeklét szerkesztő tulságos szerénységéből becses lapjának fő részét a további vitatások előtt bezárta, megvárjuk, hogy ezen nyilatkozatunkat a nyilvántér rovatban kiadja, annyival is inkább, mivel tartózkodtunk részletes nyilatkozattól, mely az ellennézeteket a megroható eljárás miatt zavarba hozhatná.

Csátó János, Biró Lajos, Zudor Ferenc, Butyka Antal, Fűzi Mihály, Apáti József, id. Kovács János, Kovács Elek, ifj. Kovács János, Cseh Ferenc, Péterfi László, István János, Veres Pál, Verász Rudolf, Bacsi Elek, Butyka Leopold, Bacsi József, Nagy Pál, id. Butyka Lajos, Csizsér Mátyás, ifj. Butyka Lajos, Antal János, Barabás Károly, Zudor János, Apáti Ádám, Ferenczi Sándor, Szathmári János, Várdi János, Rácz Ferenc, Apáti Ferenc, Vida József, Kovács György, Tankó József, Linda Ferenc, Filp János, Zudor Ádám, Kolozsi György, Rácz János, Váci Károly, Pécsi Lajos, Balogh József, K. Butyka Dániel, Ekhárd Ferenc, Ekhárd Antal, Kiss Sámuel, Kiss Mihály, Hidvégi Károly, Beder Károly, Polyk József, Bardocz Sándor, Kövecsi József, K. Kolozsi Miklós, Pallos Árpád, Ráduly Antal, Barabás Gergely, Ma-

gyari Gábor, Benedekfi Pál, Nagy László, Butyka János, Bene János, Péter József, Melitz József, Dobozi Ádám, Borza Mózes, Dobozi Bálint, Melecei Péter, Demeter Ferenc, Dobozi András, Demeter Károly, Kovács Ferenc, Czapári Mihály, Sárnási Antal, Sárnási Ferenc, Takács József, Borza Gergely, Kovács Zsigmond, Pál Károly, ifj. Ab. Mihály, Zsigmond, Fogarasi Mihály, Jenei Zsigmond, Csűrös Ferenc, Komáromi Viktor, Damó Mihály, Hoffman József, Sipos János, Veress Ferenc, Pálfi Miklós, Szalánczi Kristóf, Szalánczi Miklós, Szalánczi Albert, Dobolyi József, Szalánczi István, Szalánczi Dániel, Szalánczi Lőrincz, Pausz József ifjabb, Pausz József idősb, Tunyogi Károly, Nagy Bénédi, Putnaki Imre, Bitai Ferenc, Farkas Gyula, Koncza László kis-enyedi ref. pap, Baló Ferenc, Ujvári Samu, Ujvári Antal, Apáti Sándor, Raton András, Závár Dániel, Baló János, Farkas Menyhárd, Boosa Mihály, Szilveszter József, Kovács Mihály, Bitai Sándor, Máthé István, Nagy István, Fogarasi Ádám, Kolomban Samu, Meliczei Sándor, Kalapács Imre fűzi rom. kath. lelkész, Zudor István megyegondnok, Zudor Mihály főbíró, Zsigmond Gergely, Szabó Ferenc, id. Pandor János idősb, Pandor János ifjabb, Enyedi János, Bojtor István egyházigondnok, Málnási Antal községi jegyző és birtokos, László Lajos nemes ember, Málnási János ev. ref. lelkész, ifjabb Málnási János, Agoston Mózes ref. lelkész, Salamon Károly, Salamon József, Lőrinczi Dénes, Cserezhnyev György ref. lelkész, Kósa Mihály, Gazsi István, Bolgár György, Bárdi Lajos, Gazsi Mihály, Székely Péter, Zsigmond István, Székely János, Bojtor István, Öreg Kovács Mihály, Nagy Sándor, Mezei György, Kömives György, Polgár András, Veress György, Mathias Szegedi pfarér A. C. von Berve, Michael Kast, Fejér Alajos, Balog János, Georg Béni, Michael Dengyel, Gella Faltin, Michael Faltin, Lokodi Ta-

mas, Simon Brenner, Georg Platzner, Galles Benik, Roth Johan, Lutsch Johan, Lókes Michael, Lutsch Petrus, Molnár Petrus, Blasz Johan, Krauff Stephan, Stefani Mathias, Toutsch Michael, Adami Johan, Ganesch András, Müller Johan, Adami Martin, Vajda Johan, Stephani Johan, Ganesch Johan, May Johan, Mik Georg, Stephani Michael, Faltin Martin, Faltin Johan, Roppelt Martin, Stephani Martin, Imrich Johan, Stephani Johan jun., Tontsch Michael, Fizing Johan, Stephani Johan sen., Lutsch Martin, Schob Michael, Adami Michael, Bayer Johan, Vagner Martin, Adami Martin, Adami Stephan, Stephani Michael, Binder Johan, Roppelt Petrus, Stephani Mathias, Schob Martin, Stephani Johan, Roppelt Michael, Faltin Martin, May Johan, Lutsch Johan, Roppelt Stephan, Birlhelmer Petrus, Giltch Martin, Schob Martin, Tontsch Anton, Demeter Martin, Binder Mathias, Binder Stephan, Bogys Johan, Bogys Johan Bugner, Elen Johan, Elen Stephan, Fackner Johan, Fackner Stephan, Falk Johan, Gogisch Andrias, Gogisch Mathias, Gogisch Stephan, Gogisch Stephan Smidt, Gebbel Johan, Hoch Andrias, Kis Andrias Rajta, Kis Martin, Kis Mathias, Kis Stephan Katona, Kis Stephan Mates, Johan Leister, Leister Petrus, Leister Stephan, Johan Lutsch Johan Spán, Johan Stolen, Johan Szaszku, Johan Uszkát, Stephan Uszkát, Vagner Johan, Johan Vegint, Marton Vegint Johan Bacconi evang. pfarér, Csűrös Péter, Csűrös Antal, Mathias Kast Mathias Kast (Vince), Mathias Schaser, Andrias Leister, Johan Kast (junger), Mathias Leister, Mathias Kast, Johan Leister, Marton Szegedi (Czukmanzi), Martin Szegedi (Puskás), Michael Herman (Hogro), Mátyás Miklós.

Összesen 261 szavazó, s az eredeti aláírás a szerkesztőségénél van letéve.

HIVATALOS.

6098. 1866.

(143)

(1-1)

Hirdetmény.

A f. évben az önálló erdőszeti gazdák és az erdővédelmi és szakértő segéd személyzet részére, az államvizsga f. év november 5-én Kolozsvárra fog megtartatni.

Mi is ezennel oly megjegyzéssel hirdettük ki, hogy mindazok, kik ezen államvizsgára megjelenni kívánnak, eziránti köllőleg okadatott kérvényeket az illető elől járó hatóságunk útján ideig augusztus hó végéig a kir. főkörmányszékhez nyújtsák be. Az erd. kir. főkörmányszéktől, Kolozsvárra, 1866. Mártus 15-én.

(141)

10/1

(1-3)

(1866-iki idény.) Főszállitása (1866-iki idény.)

természetes ásványvizeknek és mesterséges ásványvizes termékeknek.

Bátrak vagyunk ezennel kijelenteni, miszerént raktárunk Bécsben, Maximilian ut 5-dik szám alatt van, és minden hozzánk beküldött megbízás a leggyorsabban és legjutányosabban teljesítettik.

A herceg Raudnitz, a herceg Lobkovitz-féle ipar és kereskedelmi igazgatóság Bilinben, — Knoll és Mattoni Karlsbadi viz szétküldési igazgatósága, — az Eger — Franzensbaadi viz szétküldési igazgatóság, — a János Neuberg viz szétküldési igazgatóság Güssühelben, a Marienbaadi kút hivatal, — a Püllnai keserűvíz kormányzása

Főraktárak: Bécsben Knoll és Mattoninál.

Bécs, Maximilian ut 5-ik szám.

Csipkébe oltott rózsák.

106 különböző külföldi válogatott fajokból, melyek a legjobb és egészséges vadonozokba vagynak nemesítve, két szakaszban az első szakasz április 15-étől kiadható, a második szakasz április végén. A rózsák oskolám Catholagussal és saját neveikkel vagynak ellátva. Az árak csak korunkhoz képest leend. A rózsák kezeléséről minden vásárló egy nyomtatott ívecskét nyerend ráadásul.

Ugyan csak nálam kaphatni papirli és veres ákácokat. Április végéig, a midőn az átlitások ideje beáll, 44 fajta nyári virág palántakkal szolgálhatok.

Kaphatók nálam külföldi több fajta dinya plánták is, oly készlettel, hogy gyökereikbe hiányt nem szenvednek és a vele való bánásmódra utasítást is adok DÁN LÁSZLÓ, műkertész.

Lakásom: kultordautza a 20-dik szám a temető során.

(3)

10/1

(5-*)

A kolozsvári kir. szab.

ZÁLOG-KÖLCSÖN-INTÉZET

kölcsönököt ad a következő tárgyra:

- 1) ingóságok, az-az minden értékű tárgy, a mely már használatban volt;
- 2) drágaságok, az-az ékszerek, drágakövek, arany, ezüst — s más nemes ércből készült árúk;
- 3) árúk, az-az még használatban nem volt kész iparkészítmények és más kereskedelmi cikkek;
- 4) értékpapírok, az-az mindennemű állam- és iparpapírok, földtehermentesítési kötvények, záloglevelek, magán-sorsjegyek és más nemű értékpapírok, a melyek a börzén ártatnak.

Mindenkinek tetszésétől függ személyesen vagy mások által nyújtani be a zálogokat, miután az intézet sem a tulajdonos, sem az átadó nevének bejelentését nem kívánja s az intézet minden üzlete szigorú titokban tartatik. Minden zálog alkalmas borítékban nyújtandó be. Nem tiszta állapotban lévő zálogot az intézet el nem fogad, s mely-évesnek kitétt darabokért nem vállal felelősséget. Az elfogadott tárgyakról zálogjegy szolgáltat ki, a mely pontosan megőrzendő, mert csak ennek előmutatása mellett váltható ki vagy tehető be újból a zálogtárgy.

A benyújtott tárgyakat az intézetnél alkalmazott becselő becsüli meg, kivéve az értékpapírokat, mint a melyek börzefolyama képezi becsértéküket.

Minden elfogadott zálogra a becsértéknek legalább 60%, és legfeljebb 90 százaléka adatik kölcsön. A kölcsönök csak egész forintokban számíthatnak. A legkisebb kölcsön-összeg egy forint. A kölcsönök a felek kívánsága szerint egy hótól hat hóig terjedő időre adhatók, de a zálog a lejárat napjáig bár mikor kiváltható, vagy újból bethetők. A lejárat napon túl ki nem váltott, vagy újból be nem tett (át nem irt) zálogokat az intézetnek joga van azonnal elárverezni s a tulajdonos csak az intézet követelésének fedezése után fennmaradt összeghez tarthat jogot. A zálogjegyre a betéves és lejárat napja föl van jegyezve. A zálogkölcson részletenként is visszafizethető. Ingóságok, drágaságok és árunkak a kölcsönök után évenként 6% kamat s a következő mellék-díjak számíthatnak:

Felvételi- s becselési-díj: 1 óra 1%, 3 óra 2%, 6 óra 3%.

Raktár- és biztosítási-díj egy egész évre 3%.

A kamat és mindezen díjak csak a zálog kiváltásakor vagy átíratásakor fizetendők. — Értékpapíroknál becselési és biztosítási díj nem számíthatik.

Részletesebb felvilágosítást nyerhetni az intézet irodájában, a hol az ügyeletrend és díj-jegyzék nyilvánosan ki van függesztve.

Videkiek posta útján is érintkezhetnek az intézettel. Az igazgatósághoz beküldött zálogokra a pénz és zálogjegy forduló postával elindíttatnak.

Az intézet helyisége van a nagypiaczon, a városháza mellett Horváth-házban az emeleten. Az iroda nyitva van ünnepek és vasárnap kivételével minden nap reggeli 8 órától 12 óráig.

A kir. szab. zálog-kölcsön-intézet igazgatósága.

(106)
Haupttreffer
300.000 fl.

(3-4)
Lose-Gesellschaften.
Haupttreffer
250.000 fl.

Gesellschaft
A
12 Theilnehmer
23 Lose
ca. 40 Ziehungen
während der
Einzahlung.

Angabe auf einen Anteilschein A nur 8 fl.

Diese Gesellschaft enthält 4 ganze 1864 er Lose, 8 halbe 1864-er Lose, 1 Credit-Los, 1 Ofner, 1 Waldstein, 1 Palfy, 1 Como, 1 Rudolf, 1 Genois, 1 Windischgrätz, 1 Clary, 1 1860-er 100 fl. Los, 1 schwedisches Los. Weitere Monats-Raten zu 6 fl. Am Schluss der Einzahlung erhält man z. B. ein 1864-er 100 fl. Los ausgefolgt, und spielt während der Einzahlung auf alle Lose mit Haupttreffer der Credit-1864-er-Lose 250.000 fl.

Gesellschaft
B
12 Theilnehmer
16 Lose
ca. 25 Ziehungen

Angabe auf einen Anteilschein B nur 4 fl.

Enthält 8 Stück 1864-er 50 fl. Lose, 1 Ofner Los, 1 schwedisches, 1 Palfy, 1 Como, 1 Salm, 1 Rudolf, 1 Genois, 1 Windischgrätz-Los. Am Schluss der monatlichen Einzahlung à 3 fl. erhält man z. B. ein 1864-er 50 fl. Los ausgefolgt. Haupttreffer der 1864-er-Lose 250.000 fl.

Gesellschaft
C
10 Theilnehmer
15 Lose
ca. 20 Ziehungen.

Angabe auf einen Anteilschein C nur 10 fl.

Enthält 4 Credit Lose, 5 ganze 1864-er Lose, 5 halbe 1864-er Lose, 1 russisches 100 Rubel Los. Weitere Monatsraten à 9 fl. Am Schluss erhält man z. B. ein Credit-Los ausgefolgt. Haupttreffer der russ. Lose 200.000 Rubel.

Gesellschaft
D
10 Theilnehmer
15 Lose
ca. 22 Ziehungen.

Angabe auf einen Anteilschein D nur 8 fl.

Enthält 1 Credit Los, 4 Stück 1860-er 100 fl. Lose, 5 ganze 1864-er 100 fl. Lose, 5 Rudolfs-Lose. Weitere Monats-Raten à 7 fl. Am Schluss der Einzahlung erhält man z. B. ein 1860-er 100 fl. Los ausgefolgt. Haupttreffer der 1860-er-Lose 300.000 fl.

Bei Eintritt in diese Gesellschaften ist nur die Angabe einzusenden, wogegen ein Anteilschein mit Serien und Nummern der spielenden Lose erfolgt wird, mit welchen man schon in den nächsten Ziehungen auf alle Treffer mitspielt. Gewinne werden sofort ausbezahlt.

Jetzt, wo viele Ziehungen schnell nach einander folgen, ist der sofortige Eintritt in diese Gesellschaften besonders vorthelhaft, da jedes Monat mehrere Ziehungen stattfinden.

Briefliche Anträge, welchen die Angabe beigegeben ist, werden postwendend effectuirt. Am Schluss der Einzahlung werden die Original-Lose ausgefolgt. Briefe und Geldsendungen zu adressiren an

LAUR. HERBER

Wechselhaus in Brünn.

Im obigen Wechselhause wurden schon viele Haupttreffer gewonnen.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárra.

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelytől, Dobray Nándornál S.-Udvarhelytől, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfehérvárra kapható:

„Egy szép asszony története“

regény két kötetben. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 2 ft.

Tartalom:

I-ő kötet: Egy gombostű emlékirata. Esküvő előtt és után. Egy férj. A fekete bársonyos könyvben egy idegen sor. Mit sutog a lég? A végzetes szavak. Az utolsó levél. A turista elbeszélései. A drága tapasztalatok. Találkozás. Az árva leány története. Ki a fájóbb se?

II-dik kötet: A másik beteg. Új korszak a gombostű életében. A szép Raincy asszony jóslata. Az emlékeztetés napok. Az ébredés. Görgei tábornok. A tragédia utolsó jelenetei. A menekülés. A szép asszony története. Az élő halott.

Midőn regényirodalmunk e legújabb termékeire hívom fel a n. é. olvasó közönség figyelmét, azon meggyőződéssel teszem, hogy benne egyiket a legérdekesebb olvasmányoknak nyújthatom, már csak azért is, mert hősei olyan korban szerepelnek, melynek emlékei a legélelmebben állanak még ma is előttünk. A szerző tollát jól ismeri olvasó közönségünk, mely különösen a korrajz festésében olyan élénk színekkel bír, melyek azt bár ki előtt is vonzóvá bírák tenni.

Erdély földrajza

alsóbbrendű iskolák számára.

Szerkeszté Matusik Nep. János.

Ára 40 kr. o. é.

Koronás szőlőművelés. Irta Báthi Gábor, fintaházi földbirtokos. 11 kömetszetű ábrával. Az erdélyi gazdasági egyetértésén. Ára 30 kr.

Gazdasági kétszeres számvitel. Irta Farnos Károly. Négy darab melléklettel. Ára 1 ft 40 kr.

Gazdasági kétszeres számvitelre példányok. Ára 70 kr.

Mit tegyen az erdélyi gazda hogy jól élje? Az erdélyi gazdasági egyesület által kiadott példány. Irta Berde Áron. Ára 35 kr.

Biró Miklós. Egy mezei gazda élete. Olvasókönyvül a kisebb tehetségű gazdák s főleg a köznép számára. Fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Szarka Sándor. Izletes méhtenyésztés vagy a méhtenyésztésnek új módjáról. 44 köré metszett képkel 16 táblán. Ára fűzve 1 ft.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutza 74 sz.)